

Фінансово-економічний стан та проблемність розвитку Львівсько-Волинського вугільного басейну

Здійснено аналіз стану та виділено найбільш поширені проблеми функціонування вугільної промисловості Львівсько-Волинського вугільного басейну, зокрема, фінансові, екологічні, технологічні та запропоновано декілька пріоритетних напрямків щодо їхнього вирішення та усунення.

Ключові слова: вугільний басейн, вугільна промисловість, вуглевидобуток, фінансування, екологічне виробництво, оподаткування, державний контроль.

Наявність власної паливодобувної галузі забезпечує формування незалежної енергетичної політики держави. Незважаючи на те, що сьогодні видобуток вугілля рентабельний лише в Америці, Австралії та ПАР, жодна європейська країна, котра має власну вугільну промисловість, не відмовилася від політики її активної державної підтримки.

У структурі енергоспоживання практично всіх країн світу використовуються насамперед власні паливні ресурси, що стосується і держав з високою, і середньою забезпеченістю енергоресурсами.

Слід зазначити, що питання енергозабезпечення та енергозбереження особливо актуальне сьогодні, та розглядається у працях багатьох вчених, як вітчизняних, так і зарубіжних. Зокрема, слід відзначити Б. Данилишина, В. Міщенко, які досліджують фундаментальну проблематику власності на природні ресурси, А. Саліну, яка систематизує нові методичні підходи щодо оподаткування природокористування, О. Амошу, В. Логвиненка, Н. Гришко, які розглядають як проблеми вугільної галузі та шляхи можливого їх вирішення, так і методологію управління вугледобувними підприємствами та ін. [1-2, 6, 7, 9].

Незважаючи на те, що українське вугілля видобувають на значно більшій глибині, ніж у будь-якій іншій країні, проблеми національної вугільної галузі все-таки лежать на поверхні. Слід зазначити, що вугільна галузь України потребує майже повного оновлення основних фондів, оскільки понад 30% шахт у країні експлуатується вже понад 50 років. Переважна частина копалень в Україні працює на обладнанні радянських часів, майже 96% шахт понад 20 років працює без реконструкції. У парку діючого вугледобувного та прохідницького обладнання частка механізованих комплексів і комбайнів становить лише 30%, а нових навантажувальних машин та стрічкових конвеєрів – лише 15%. Вугледобувна галузь зможе розвиватися лише за умови технічного переоснащення всіх процесів видобутку, але в першу чергу його головної ланки – очисних робіт [2, 6].

Фахівці стверджують, що Україна володіє всіма необхідними технологіями ведення гірничих виробіток, вибухових робіт, кріплення гірничих виробіток. Основною метою статті вважаємо виокремлення основних проблемних питань функціонування вугільної галузі, зокрема її прибутковості, фінансування та раціонального використання природних і фінансових ресурсів на прикладі Львівсько-Волинського вугільного басейну.

Як відомо з аналітичних оцінок, сумарний видобуток вугілля на діючих шахтах України, за зведеними даними вугільних підприємств, можна збільшити до 110 млн. тонн на рік, а розвіданих запасів, за передбаченнями, стане ще

на 400 років. Проблеми галузі й турбота про стан вугільної промисловості поки що лише декларуються та обговорюються, проте ефективних практичних кроків у стратегії розвитку, оптимального оподаткування, стабілізації видобутку явно недостатньо [1–14].

З одного боку, начебто й розроблено перспективні програми розвитку галузі до 2010 р. («Українське вугілля-2010»), державну програму закриття нерентабельних шахт, програму соціального захисту шахтарів і членів їхніх сімей на державному та регіональному рівнях, але об'єктивні показники – обсяг видобутку вугілля, продуктивність праці, рівень безпеки, соціальний захист працівників свідчать, що криза галузі поглиблюється. Останніми роками загострилося питання забезпечення вугільної галузі новим технічним обладнанням, модернізації основних виробничих фондів.

Запаси вугілля, готові до виймання, мають перевищувати річний видобуток не менш як у 1,5 разу, а фактично їхня частка становить лише 80%, що насамперед пов'язано з незадовільним станом підготовчих робіт. Лише з початку 2004 р. через недофінансування на вугледобувних підприємствах введено в експлуатацію 213 очисних вибоїв (54% до програми), а вибуло з експлуатації 236 лав [13]. Після 2005 р. почалося зменшення видобутку вугілля, а після 2010 р. за незмінності ситуації прогнозується падіння галузі. І якщо не вводитимуться нові потужності, то сьогоднішні шахти, що успішно працюють, свій ресурс вичерпають, і у вугільній промисловості України настане глибока криза.

Справжні проблеми у вугільній промисловості залишаються нерозв'язаними, оскільки навіть при збільшенні фінансування даної промисловості з держбюджету об'єми видобутку вугілля неухильно скорочуються. Незважаючи на підвищення цін на нього, українське вугілля стає дефіцитом. Останнє можливо пояснити найважчими у світі гірничо-геологічними умовами його видобування, оскільки шахти працюють на такій глибині, на якій ніде у світі виробництво не ведеться – тільки в Україні та Німеччині. Щороку заглиблення продовжується ще на 70 метрів, окрім того, пласти вугілля тонкі – часто менше метра.

Проте найзагрозливішою проблемою залишається корупційно-тіньовий сегмент. Зокрема, Міністерство вугільної промисловості звітує про падіння об'ємів видобутку з 2005 р., але не враховує факту, що зольність вугілля виросла на 3%: це означає, що до об'ємів видобутку приписується не видобуте вугілля, яке замінили породою з териконів. Сучасна криза видобутку вугілля наявна як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях, і, звичайно ж, стосується Львівсько-Волинського вугільного басейну.

Історично склалося, що до 1952 р. постачальниками вугілля на Львівщину були Польща та Донбас (завезено 14 мільйонів тонн, із них 9 мільйонів тонн – донецького). У 1938 р. було пробурено перші свердловини в районі Тартакова, Сокала, Буська та Задвір'я Львівської області та виявлено кам'яновугільні відклади із прошарками вугілля потужністю до 0,5 м, а біля Задвір'я – на глибині 444 м – і до 0,9 м.

Площа розвитку вугленосних відкладів карбону простягається у субмеридіанальному напрямку вздовж державного кордону з Польщею на відстань понад 200 км від міста Любомля до Львова. Розвідана й освоєна частини басейну з виявленою промисловою вугленосністю займають площу понад 5 тис. км². В її межах із півночі на південь виділяються шість родовищ, п'ять з яких розташовані на території Львівської області: Межирічанське, Забузьке, Сокальське, Тяглівське й Любельське родовища, робочі потужності досягають 6 пластів – сумарна потужність яких понад 7 метрів [14].

Таблиця 1

Якісні показники вугілля родовищ Львівсько-Волинського басейну *

№ п/п	Показники	Назва родовища		
		Львівський басейн		Волинський басейн
		Забузьке, Сокальське	Межирічанське, Тяглівське	Волинське
1.	Вологість, %	2,0–5,0	0,4–2,3	3,5–6,5
2.	Зольність, %	12–24	7–21	14–26
3.	Сірчистість, %	1,5–4,0	1,5–4,5	2–5,5
4.	Вихід летких речовин, %	34–39	29–35	36–44
5.	Теплотворна здатність, ккал / кг	7500–8300	7900–8850	7200–7900
6.	Товщина пластичного шару, мм	10–19	17–22	6–12
7.	Кількість вуглецю, %	77–82	80–87	75–79
8.	Питома вага, г / см ³	1,23–1,31	1,22–1,29	1,28–1,34
9.	Щільність, г / см ³	1,12–1,21	1,15–1,25	1,08–1,17
10.	Мікротвердість, г / мм ²	33–35	32,3–39,0	27–31,5
11.	Відбивна здатність, %	7,75–8,3	8,2–8,75	7,45–7,95

* За даними Міністерства вугільної промисловості України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mvp.gov.ua/.

Розвідано 88 пластів і пропластків вугілля, з яких робочої потужності досягають 30 пластів більше 12 метрів. За якісними показниками дане вугілля оцінюється як високосортна технологічна й енергетична сировина (табл. 1).

Станом на 2009 рік геологічні запаси вугілля склали близько 1 мільярда 840 мільйонів тонн. Тільки в Любельському й Тяглівському родовищах, де можна побудувати 8 нових шахт, запаси складають 1 мільярд тонн високоякісного коксівного вугілля [2]. На півночі Забузького родовища розташоване вугілля марок від довгополуменевого до газового, на решті території Забузького й Сокальського родовищ – газове вугілля. На півдні Забузького родовища за показниками – вугілля марок від газового до жирного. Терміни експлуатації шахт Львівщини планувалися від 30 до 53 років, виробнича потужність басейну – 20 мільйонів тонн вугілля на рік [9].

За понад півстоліття добування в даному вугільному басейні видобуто й відвантажено споживачам понад 320 мільйонів тонн вугілля. Якщо цей видобуток розділити на всіх жителів України, то кожному припаде майже по 8 тонн «чорного золота». Водночас, у результаті накопичення відпрацьованих запасів почалося закриття копалень. З 1996 р. по 2006 рік закрито 3 копальні, внаслідок чого на кінець 2007 р. в ДП «Львіввугілля» залишилося 8 діючих шахт загальною виробничою потужністю 3 мільйони 350 тисяч тонн вугілля в рік (рис. 1), на яких працює понад 10 тисяч гірників [3-8].

Вирішальним чинником для розвитку вугільної промисловості регіону є державна підтримка, оскільки вугілля видобувається підземним способом, що потребує значних фінансових витрат, тобто дотацій з державного бюджету (табл. 2).

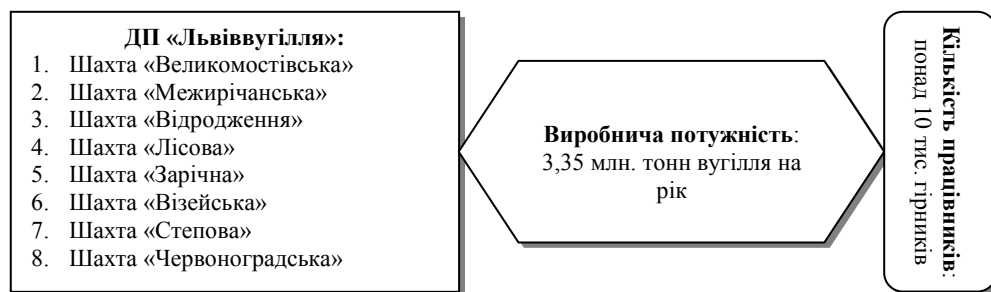

Рис. 1. Основний склад державного підприємства «Львіввугілля»

Таблиця 2

Фінансування капітального будівництва та технічного переоснащення шахт ДП «Львіввугілля» протягом 2004–2007 рр. *

Період (роки)	Обсяг фінансування шахт ДП «Львіввугілля» (млрд. грн.)	Загальний обсяг фінансування шахт в Україні (млрд. грн.)	% до загального обсягу фінансування
2004	0,037	1,1	3,4
2005	0,079	1,2	6,6
2006	0,146	1,3	11,2
2007	0,183	1,7	10,8

* За даними ДП «Львіввугілля» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: b.rbc.ua/ukr/showcard/79454.

На монтаж лише однієї лави із сучасними високотехнологічними комплексами «під ключ» потрібно витратити 34 млн. грн.

Слід зазначити, відповідно до аналізу (рис. 2) обсяг фінансування капітального будівництва та технічного переоснащення шахт ДП «Львіввугілля» у 2005 р. збільшився на 0,04 млрд. грн. порівняно із 2004 роком, зростання спостерігається і у 2006 р. порівняно із 2005 роком, тобто на 0,06 млрд. грн., а у 2007 р. спостерігається збільшення фінансування всього на 0,03 млрд. грн.

Проте, як вказано в табл. 2, відсоток фінансування капітального будівництва та технічного переоснащення шахт ДП «Львіввугілля» у загальній сумі державного фінансування вугільних підприємств в Україні постійно зростає (за винятком 2007 р., де спостерігається невеликий спад – 0,4 п.п.). Для технічного переоснащення та капітального будівництва у вуглепромисловій галузі в проекті Держбюджету на 2008 рік передбачено додаткових 1,2 млрд. грн.

Необхідно враховувати, що в світі наявна чітка тенденція на подорожчання енергетичних ресурсів. Для прикладу, у Великобританії ціна газу сягнула 450 євро на тисячу кубометрів. Оскільки в Україні 96 відсотків паливного балансу належить вугіллю, то слід підтримувати цю галузь на належному функціональному рівні.

Щодо обсягів видобутку, то в 2005 р. шахти Червоноградської групи видобули 319,5 млн. тонн енергетичного та коксівного вугілля (табл. 3). Промислові запаси на 01.01.2009 р. склали 100,2 млн. тонн. У 2007 р. шахти ДП «Львіввугілля» видобули понад 2,5 млн. тонн твердого палива, 90% якого використо-

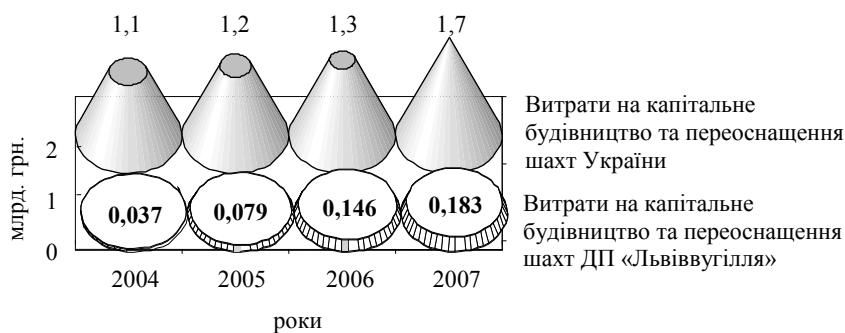

Рис. 2. Динаміка витрат на капітальне будівництво та переоснащення шахт ДП «Львіввугілля» та України загалом протягом 2004–2007 рр. (За даними Міністерства вугільної промисловості України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.mvp.gov.ua/.](http://www.mvp.gov.ua/))

Таблиця 3

Обсяг видобутого вугілля підприємствами ДП «Львіввугілля» протягом 2006 – 2007 рр. *

№ п/п	Назва вугільного підприємства	Видобуток вугілля, тонн	
		2006 рік	2007 рік
1.	Великомостівська	383579	323836
2.	Межирічанська	571842	436661
3.	Відродження	488136	498130
4.	Лісова	306000	247875
5.	Зарічна	220800	227565
6.	Візейська	89555	53650
7.	Степова	455426	330277
8.	Червоноградська	372545	424450
ДП «Львіввугілля»		2515338	2542444

* За даними ДП «Львіввугілля» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: b.rbc.ua/ukr/showcard/79454.

вують Бурштинська та Добротвірська електростанції. Нині на восьми шахтах видобувається до 10 тис. тонн вугілля щодоби. Зольність видобутого вугілля в 2007 р. становить 48,6%, що перевищує планові показники на 0,1%, але на 1,1% менше ніж у 2006 р.

Аналіз показує, що у 2009 р. видобуток вугілля зростатиме на шахтах «Степова», «Червоноградська», «Межирічанська», «Відродження». ДП «Львіввугілля» зможе в 2008 р. виконати план у 2,9 млн. тонн вугілля порівняно з видобутими 2,5 млн. тонн у 2007 р., а в 2009 р. планується обсяг видобутку понад 3 млн. тонн.

За останні 25 років у досліджуваному регіоні не збудовано жодної шахти, проте Червоноградський гірничопромисловий район має значні детально та попередньо розвідані поклади кам'яного вугілля. Зокрема, уже прийнято рішення про будівництво шахти «Тяглівська-1», запаси якої становлять 102 млн. тонн вугілля. До того ж вона розташована поряд із полем «Тяглівська-2», де зосеред-

жено 90 млн. тонн вугільних запасів. У другому кварталі 2009 р. планується розпочати будівництво цієї копальні. Міністерство вугільної промисловості України також прогнозує початок будівництва шахти «Червоноградська №3» до середини 2009 р.. Зокрема, на виготовлення технічного обґрунтування будівництва шахти «Червоноградської №3» із Держбюджету виділять 1,2 млн. грн., а вартість самого будівництва однієї шахти становить близько 3 млрд. грн. Передбачається, що проектна потужність цієї шахти складе 1,2 млн. тонн вугілля в рік, а промислові запаси ділянки, на якій буде побудована шахта, оцінюються в 74 млн. тонн вугілля. Будівництво може тривати до 5 років, як у країнах Європи. Введення в експлуатацію даної шахти дасть можливість наростити щорічний видобуток вугілля по ДП «Львіввугілля» з 3 до 4 млн. тонн до 2010 р. (табл. 4).

Із 2010 р. розпочинається будівництво першої приватної шахти на Львівщині – «Любельської». Усі геологічні та інші дослідження проведено. Світовий банк і ЄБРР провели експертизи цих досліджень, і немає жодних сумнівів, що дана шахта будуватиметься за найефективнішими технологіями, буде по-сучасному обладнана й матиме високу економічну ефективність. Вона має стати зразком, як будувати шахти для реалізації майбутніх інвестиційних та державних проектів.

У вугільній галузі актуальною залишається проблема ефективного використання родовищ. Через складні гірничо-геологічні умови, недосконалі планувальні рішення та недостатній технічний і технологічний рівень вуглевидобутку втрати вугілля під час відпрацювання покладів перевищують 15%. Потреба у зовнішніх джерелах щодо забезпечення вугіллям зумовлена недостатніми обсягами видобутку коксівного вугілля вітчизняного продукування та високим вмістом сірки в ньому, а також дефіцитом вугілля газової групи для потреб українських ТЕС.

За даними експертів-економістів, ще однією загрозою для збиткової вугільної галузі, яка отримує дотації з державного бюджету, є вступ України до СОТ. Європейське законодавство передбачає суттєве обмеження субсидування промислових підприємств, адже це негативно впливає на міжнародну торгівлю й конкуренцію. Зокрема, в Угоді СОТ «Щодо субсидій і компенсаційних заходів» поняття «субсидії» має на увазі не лише державну підтримку у вигляді фінансових ресурсів чи товарів та послуг, але й пільгове кредитування, пільгове оподаткування, списання боргів, державні закупівлі за завищеними цінами. Це зумовлено тим, що, урешті-решт, субсидування стимулює експорт із країни, яка субсидує, але обмежує імпорт на її території.

Слід зазначити, що головними причинами сучасної кризи вугледобувної галузі Львівщини залишаються [1]: неефективне управління та нераціональне

Таблиця 4

Перелік вугільних підприємств, які планують побудувати на Львівщині

Назва підприємства	Проектна потужність (тис. тонн)	Промислові запаси (тис. тонн)	Орієнтована вартість будівництва (млн. грн.)	Термін початку будівництва
Тягівська № 1	1200	71400	900	2009
Червоноградська	1200	73700	900	2009
Любельська	2100	77800	1000	2010
Всього	4500	223000	2800	–

* За даними ДП «Львіввугілля» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: b.rbc.ua/ukr/showcard/79454.

використання бюджетних коштів; великий знос основних фондів; недостатній обсяг капіталовкладень та інвестицій; зростання заборгованості перед бюджетом по заробітній платі та регресних позовах; бартеризація розрахунків; неконструктивність державної політики реструктуризації (закриття шахт, де ще не вичерпані запаси вугілля); низька конкурентоспроможність вітчизняного вугілля через його високу собівартість і низьку якість; недосконалість адаптації ціноутворення на вугільну продукцію до умов ринкових відносин; несправедливий розподіл господарського результату між підприємствами, що працюють у ланцюжку виробництва кінцевого продукту (металу, електроенергії); відсутність застосування методів податкової та позасудової санації підприємств вугільної промисловості; некваліфікований менеджмент на державному рівні, що знижує ефективність використання державної власності у вугільній промисловості, стримує створення правових засад та організаційно-економічних механізмів для взаємовигідного залучення бізнесу в розвиток вугледобувного виробництва; відсутність чіткої моделі фінансової підтримки виконання наукових робіт за пріоритетними напрямками розвитку вугільної промисловості; невідповідність цін на гірничошахтне обладнання й вугільну продукцію, що вимагає обмеження монополю високих цін заводів-виробників; неprestижність шахтарської праці, невирішеність соціальних проблем шахтарів.

З метою покращення функціонування підприємств вугільної промисловості Львівсько-Волинського вугільного басейну необхідно:

- розробити нову методику розподілу обсягів держпідтримки вугледобувних підприємств на основі «деперсоніфікованих» пофакторних нормативів, що враховують об'єктивні умови розробки родовищ, або на основі заздалегідь передбачених на декілька років розрахункових ставок;
- направляти кошти на капітальне будівництво й техпереозброєння на конкурсних засадах, з позиції концентрації вкладень на пускових об'єктах і комплексах.

Реалізувати стратегічні завдання вугільної галузі можливо шляхом цілеспрямованого залучення бюджетних коштів на технічне переоснащення виробництва, капітальне будівництво, закриття шахт (реструктуризацію), утримання гірничорятувальної служби та галузевих інститутів, поточні ремонти й заміну обладнання. У цілому інвестиційні ресурси у вугільну галузь до 2030 р. передбачено в обсязі 221,7 млрд. грн. (48 млрд. грн. – за рахунок бюджету із щорічним уточненням під час його формування).

Шляхи вдосконалення функціонування вугільної галузі Львівсько-Волинського вугільного басейну ґрунтуються на таких засадах: економічно виправданому збереженні наявного виробничого потенціалу вугільної галузі за умов його оновлення й підвищення ефективності функціонування; раціонального використання природних запасів вугілля за рахунок докорінного технологічного оновлення виробництва; реальних можливостях вугледобувних підприємств та держави щодо фінансування розвитку галузі та його закріплення на державному рівні; адаптації вугледобувних підприємств до ринкових умов господарювання та створення дієвих правових умов для залучення недержавних інвестицій у розвиток галузі; структурних перетворень у галузі за рахунок чіткого розмежування функцій між суб'єктами управління на всіх ієрархічних рівнях; підвищення престижності та безпеки праці, соціального захисту працівників галузі.

Водночас підприємства вугільної промисловості є потенційними користувачами природних ресурсів та забруднювачами навколишнього природного середовища. Якщо на даний час постає питання щодо функціонування галузі взагалі, то

питання збереження та ефективного використання природних ресурсів, зокрема такими підприємствами, ніхто й не порушує. Масове руйнування природних ландшафтів шляхом видобутку вугілля без механізму заповнення цих пустот призведе до неминучої екологічної та соціальної катастрофи, ліквідація наслідків якої обійдеться державі величезними фінансовими та людськими втратами (зокрема, через вибухи метану) і навряд чи буде можливою для цілковитого подолання. Окрім ліквідації збитковості у вугільній галузі, слід неминуче звернути увагу на ефективність використання природних ресурсів та екологічний стан довкілля. Тобто вугільна галузь потребує докорінної зміни ставлення до своєї діяльності, заручившись підтримкою органів державного управління та контролю.

Дані питання ще більше актуалізуються в умовах вступу України в СОТ (в частині можливостей надання державою фінансових пільг для вугільної галузі) та насунання загрозливих процесів світової фінансової кризи.

Виходячи з наведеного, назріла потреба в створенні Науково-дослідного інституту соціально- і фінансово-економічних проблем функціонування та розвитку Львівсько-Волинського вугільного басейну. На даний інститут доцільно покласти завдання формування стратегії фінансово-економічного розвитку як вугільної галузі регіону, так і комфортності регіональної життєвої інфраструктури. Зокрема, серед його науково-прикладних завдань може бути: аналіз варіантів диверсифікації добування вугілля (особливо на збиткових шахтах регіону), рекомендації щодо ефективного використання териконів (мільйони тонн породи), вироблення системних заходів для покращення життя місцевого населення й зниження соціальних напруженостей (тенденція на загострення соціальних проблем у добувному регіоні нині лише поглиблюється). Ще одним завданням має стати вироблення збалансованої політики міжгалузевих зв'язків у досліджуваному вугільному басейні (енергетичний сегмент – Бурштин, комунальні організації, науково-технологічні структури – щодо підвищення коефіцієнта теплової віддачі при спалюванні вугілля з високою зольністю тощо), оскільки її невпорядкованість призводить до значних фінансових втрат. Структурно пропонована наукова організація має складатися з ряду відділів, насамперед фінансово-економічного та аналітичного спрямування, які цілеспрямовано зможуть виробляти стратегічні орієнтири розвитку регіональної вугільної галузі із забезпеченням високих стандартів життя населення території. Його підпорядкованість, а з нею й фінансування договірних робіт, на нашу думку, подвійне: Міністерство вугільної промисловості України та регіон (обласні державні адміністрації Львівської і Волинської областей).

Список використаних джерел

1. Амоша О. Актуальні проблеми розвитку вугільної промисловості України / О. Амоша, В. Логвиненко // *Економіка України*. – 2005. – № 9. – С. 84-88.
2. Астров-Шумілов Г. Висновок на проект Закону України «Про вугільну промисловість» № 8190 від 22.09.2005. / Г. Астров-Шумілов, В. Турманов, В. Надрага // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua:8080/pls/zweb_n/webproc34?id=&pf3511=25530&pf35401=78691.
3. Податковий контроль: [підручник] / [П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька, В.З. Білінський]. – К.: Хай-Тек Прес, 2007. – 608 с.
4. Буряк П.Ю. Податковий контроль в Україні: [монографія] / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька. – Львів: Простір-М, 2007. – Т.І: Попередній контроль. – 400 с.

5. Податковий контроль в Україні: [монографія] / [П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька, О.Б. Осідач]. – Львів: Простір-М, 2007. – Т. II. Контрольно-перевірочний процес. – 420 с.
6. Вугільна промисловість напередодні СОТ // Дзеркало тижня. – 2007. – № 8 (637). – 3-7 березня.
7. Гришко Н. Управління витратами вугледобувного підприємства: функціональний аспект / Н. Гришко // Економіст. – 2007. – №5. – С. 34-37.
8. Карпінський Б.А. Податки: словник-довідник: [навч. посібн.] / Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька, О.Б. Карпінська. – К.: Вид. дім «Професіонал», 2008. – 464 с.
9. Прутнік Е.А. Міжгалузеві господарські об'єднання – стратегія диверсифікації розвитку вуглезбагачувальних підприємств: [монографія] / Е.А. Прутнік. – Донецьк: Юго-восток, 2004. – 445 с.
10. Karpinsky V.A., Zalutka N.S. Strategic tax management as the trend of new economic science – strategiology// Materialy VI mezinardni vedecko-practiske conference «Nastoleni moderni vedy – 2007». – Dil 1. Ekonomicke vedy: Praha. Publishing House «Education and Science» s.r.o – S. 54-59.
11. Karpinsky V.A., Zalutka N.S. The development of strategic tax management in the euro integration conditions// Тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми розвитку фінансової системи України в умовах євроінтеграції» (19-20 жовтня 2007 р.). – Львів: ЛДФА, 2007. – С. 162-165.
12. Karpinsky V.A., Zalutka N.S. The main priorities of the tax control system reforming in Ukraine// Materialy czwartej Miedzynarodowej naukowo-practycznej konferencji «Nauka: teoria i practyka – 2007». Nauka i studia. Ekonomiczne nauki. Tom I: Przemysl. – S. 15-22.
13. Енергетична стратегія України до 2030 р. – Стратегія розвитку вугільної промисловості // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.google.com.ua.
14. Екологічний фактор оподаткування як основний елемент стійкого розвитку. Аналітика 01.10.2007 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zaxid.net.

Карпинский Б.А., Залуцкая Н.С. Финансово-экономическое состояние и проблемность развития Львовско-Волынского угольного бассейна.

Проведен анализ состояния и выделены наиболее распространенные проблемы функционирования угольной промышленности Львовско-Волынского угольного бассейна, в частности, финансовые, экологические, технологические и предложено несколько приоритетных направлений для решения и устранения.

Ключевые слова: угольный бассейн, угольная промышленность, угледобыча, финансирование, экологическое производство, налогообложение, государственный контроль.

Karpinsky V.A., Zalutka N.S. Financial-Economic State and Problematics of Development of Lviv-Volyn Coal Basin.

The main analysis and the main problems of functioning of coal mining enterprise of Lviv-Volyn Coal Basin have been determined, financial, ecological, technological ones in particular and some priority trends of their solving have been offered.

Key words: coal basin, coal industry, coal mining, finansing, ecological production, taxation, state control.

Надійшло 13.04.2009 р.